

СИСТЕМА ОПТИМІЗАЦІЇ ТА АНАЛІЗУ КРЕДИТНОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Аналіз кредитоспроможності юридичної особи здійснюється з урахуванням поточного стану обслуговування позичальником кредитної заборгованості кожного разу під час укладання договору про здійснення кредитної операції, а надалі – не рідше ніж один раз на три місяці.

При здійсненні аналізу кредитоспроможності юридичних осіб банківські установи повинні керуватися Положенням НБУ "Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків", затвердженою постановою Правління НБУ № 279 від 06.07.2000 р. Крім того, кредитний працівник банку, як правило, використовує комплексну методику оцінювання платоспроможності і кредитоспроможності позичальника, яка включає систему кількісних показників ступеня кредитного ризику банку (використовуючи розрахунки фінансових показників), статистичні та експертні методи оцінювання кредитного ризику, а також логіко-імовірнісне моделювання схеми реалізації кредитної операції та кредитних зв'язків з позичальником.

Банк під час здійснення оцінювання фінансового стану позичальника зобов'язаний ураховувати основні показники, які установлені нормативно-правовими актами України. Зокрема, до основних економічних показників діяльності клієнта, які мають обов'язково враховуватися банком при здійсненні оцінювання фінансового стану позичальника – юридичної особи, належать:

- платоспроможність (коефіцієнти миттєвої, поточної та загальної ліквідності);
- фінансова стійкість (коефіцієнти маневреності власних коштів, співвідношення залучених і власних коштів);
- обсяг реалізації;
- обороти за рахунками (співвідношення надходжень на рахунки позичальника і суми кредиту, наявність рахунків в інших банках; наявність картотеки неплатежів – у динаміці);
- склад та динаміка дебіторсько-кредиторської заборгованості (за останній звітний та поточний роки);
- собівартість продукції (у динаміці);
- прибутки та збитки (у динаміці);
- рентабельність (у динаміці);
- кредитна історія (погашення кредитної заборгованості в минулому, наявність діючих кредитів).

Банк під час оцінювання фінансового стану позичальника має право самостійно встановлювати додаткові (суб'єктивні) показники, які мають враховувати особливості видів економічної діяльності позичальників-юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Варто зазначити, що банки використовують ручну систему скорингу. Скоринг являє собою математичну або статистичну модель, за допомогою якої на основі кредитних історій інших клієнтів банк намагається визначити, наскільки велика вірогідність того, що конкретний потенційний позичальник поверне кредит в строк.

Існує безліч моделей скорингу. Кожна з них використовує свій набір факторів, що характеризують позичальника, і отримує в результаті свою власну порогову оцінку ризику, яка дозволяє розділяти позичальників на категорії.

Сенс кредитного скорингу полягає в тому, що кожному позичальнику приписується властива лише йому оцінка кредитного ризику. Порівняння значень, отриманих конкретним позичальником, зі специфічною для кожної моделі скорингу пороговою оцінкою допомагає вирішити проблему вибору при видачі позик, розділяючи позичальників на 2 класи: тих, кому можна видати кредит, і тих, кому видача кредиту протипоказана.

В даній роботі запропоновано універсальну модель для підрахунку та аналізу статистичних даних платоспроможності юридичних осіб. Даний програмний продукт дозволяє швидко проводити аналіз серед великих по кількості та типу груп даних, аналізувати результат.

Література:

1. Смолева Т.М. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальників банками України // Фінанси, облік, банки. – 2014. – № 1. – С. 241–245;
2. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2008. – № 3. – С. 112–115.